

Obsah

Předmluva	17
1 Ucho	19
<i>Michaela Máchalová, Milan Urík, Dagmar Hošnová, Josef Machač</i>	
1.1 Poznámky k embryologii ucha	19
1.1.1 Zevní ucho	19
1.1.2 Středouší a Eustachova trubice	20
1.1.3 Nervus VII a VIII	21
1.1.4 Vnitřní ucho	22
1.2 Klinická anatomie ucha	22
1.2.1 Boltec (<i>auricula</i>)	23
1.2.2 Zevní zvukovod (<i>meatus acusticus externus</i>)	23
1.2.3 Bubínek (<i>membrana tympani</i>)	24
1.2.4 Dutina bubínková (<i>cavum tympani</i>)	24
1.2.5 Středoušní kůstky, svaly a nervy	25
1.2.6 Eustachova trubice (<i>tuba auditiva</i>)	26
1.2.7 Pneumatický systém spánkové kosti	28
1.2.8 Kostěný labyrint	28
1.2.9 Blanitý (membranózní) labyrint	29
1.3 Metody vyšetřování ucha	30
1.3.1 Rozhovor - odběr anamnézy	30
1.3.2 Otoskopie	30
1.3.3 Klasická zkouška sluchu	33
1.3.4 Ladičkové zkoušky	34
1.3.5 Tónová audiometrie	35
1.3.6 Slovní audiometrie	36
1.3.7 Vyšetření funkce Eustachovy trubice	37
1.3.8 Objektivní vyšetření sluchu	38
1.3.9 Vyšetření vestibulárního systému	42
1.3.10 Zobrazovací vyšetření	44
1.4 Vrozené vývojové vady ucha	45
1.4.1 <i>Apostasis auriculae</i>	45

1.4.2	<i>Microtia et atresia meati acustici externi</i>	45
1.4.3	<i>Appendices praeauriculares, fistula auris congenita</i>	46
1.4.4	Vrozené vývojové vady středního ucha	47
1.4.5	Genetické poruchy sluchu a vrozené vývojové vady vnitřního ucha	47
1.4.6	Vrozené vady sluchového nervu	49
1.5	Choroby zevního ucha	50
1.5.1	<i>Cerumen obturans</i>	50
1.5.2	Erysipel zevního ucha	50
1.5.3	Ekzém zevního zvukovodu	52
1.5.4	<i>Otitis externa</i>	52
1.5.5	<i>Perichondritis auriculae</i>	53
1.6	Choroby středního ucha	54
1.6.1	Akutní záněty středouší	54
1.6.2	Chronické záněty středouší	56
1.6.3	Degenerativní choroby středouší	61
1.7	Choroby vnitřního ucha	62
1.7.1	Náhlé poruchy sluchu	62
1.7.2	Rehabilitace sluchových vad	67
1.7.3	<i>Tinnitus</i>	72
1.8	Nádory ucha v dětském věku	74
1.8.1	Kongenitální nádory	74
1.8.2	Benigní nádory	75
1.8.3	Maligní nádory	77
1.8.4	<i>Histiocytosis X</i> (histiocytóza z Langerhansových buněk)	78
1.9	Poranění ucha	79
1.9.1	Poranění boltce	79
1.9.2	Poranění zvukovodu	80
1.9.3	Cizí tělesa ve zvukovodu	80
1.9.4	Poranění bubínku a středouší	80
1.9.5	Poranění vnitřního ucha	82
1.9.6	Fraktury pyramidy	83
1.10	Otogenní zánětlivé komplikace	84
1.10.1	Intratemporální komplikace	84
1.10.2	Intrakraniální komplikace	86
1.11	Diferenciální diagnostika chorob ucha	89
1.11.1	Diferenciální diagnostika poruch sluchu	89
1.11.2	Diferenciální diagnostika bolesti ucha	90
1.11.3	Diferenciální diagnostika závratě	92
1.11.4	Diferenciální diagnostika parézy <i>n. VII</i>	93
1.12	Základy chirurgie ucha	95
1.12.1	Chirurgické přístupy ke spánkové kosti	95
1.12.2	Sanační operace	95
1.12.3	Rekonstrukční operace – tympanoplastiky	96

2 Nos	98
<i>Kateřina Malinová, Ivo Šlapák</i>	
2.1 Poznámky k embryologii nosu	98
2.2 Klinická anatomie a fyziologie nosu	99
2.2.1 Zevní nos	99
2.2.2 Dutina nosní	99
2.2.3 Paranasální dutiny	99
2.2.4 Funkce nosu a vedlejších dutin nosních	100
2.3 Metody vyšetřování nosu	101
2.3.1 Aspekce, palpace	101
2.3.2 Rinoskopie	101
2.3.3 Vyšetření nosní průchodnosti	101
2.3.4 Vyšetření vedlejších nosních dutin	102
2.3.5 Doplnková vyšetření	102
2.4 Vrozené vývojové vady nosu	103
2.4.1 Ageneze nosu	103
2.4.2 Dvojitý nos	103
2.4.3 <i>Proboscis lateralis</i>	103
2.4.4 Atrezie a stenóza nosního vchodu	103
2.4.5 Atrezie choan	103
2.4.6 Rozštěp nosu	104
2.4.7 Meningokéla, encefalokéla	104
2.5 Zánětlivé nemoci zevního nosu	105
2.5.1 Ekzém nosního vchodu	105
2.5.2 Folikulitida nosního vchodu, furunkl nosu	105
2.5.3 Erysipel nosu	105
2.5.4 <i>Herpes simplex, herpes zoster</i>	105
2.6 Choroby dutiny nosní a paranasálních dutin	107
2.6.1 <i>Rhinosinusitis</i>	107
2.6.2 Nosní polypy a cysty	113
2.6.3 Choroby slzovodného aparátu	115
2.6.4 Nemoci nosní přepážky	116
2.6.5 Epistaxe	117
2.6.6 Primární ciliární dyskineze (PCD)	118
2.6.7 Sinobronchiální syndrom	118
2.6.8 Cystická fibróza (mukoviscidóza)	118
2.6.9 Wegenerova granulomatóza	119
2.6.10 Nádory nosu a nosohltanu	119
2.7 Nádory orbity	122
2.7.1 Poznámky k topografické anatomii orbity	122
2.7.2 Tumory orbity	123
2.8 Poranění nosu	127
2.8.1 Poranění měkkých tkání obličeje	127
2.8.2 Fraktura nosu	127
2.8.3 Hematom a absces septa	127

2.8.4	Fraktury skeletu obličeje	127
2.8.5	Cizí tělesa v nosu	129
2.9	Zánětlivé komplikace chorob nosu	129
2.9.1	Místní komplikace	129
2.9.2	Vzdálené komplikace	132
2.10	Základy chirurgie nosu	133
2.10.1	Endonazální chirurgie	133
2.10.2	Septorinoplastika	134
2.10.3	Klasická chirurgie nosu a PND	134
3	Dutina ústní a hltan	136
	<i>Martina Ondrová, Linda Florianová</i>	
3.1	Poznámky k embryologii obličeje a dutiny ústní	136
3.1.1	Vývoj obličeje a dutiny ústní	136
3.1.2	Vývoj jazyka	137
3.1.3	Vývoj <i>tonsilla pharyngea</i>	138
3.1.4	Vývoj slinných žláz	138
3.1.5	Vývoj dentice	138
3.2	Vrozené vývojové vady dutiny ústní a hltanu	139
3.2.1	Rozštěpové vady	139
3.2.2	Vady jazyka	140
3.2.3	Vady dentice	141
3.2.4	Heterotopie štítné žlázy	142
3.2.5	Anomálie velkých krčních tepen	142
3.3	Klinická anatomie a fyziologie dutiny ústní	143
3.4	Metody vyšetřování dutiny ústní	145
3.5	Záněty dutiny ústní	145
3.6	Klinická anatomie a fyziologie hltanu	148
3.6.1	Nazofarynx - nosohltan	148
3.6.2	Orofarynx - ústní část hltanu	148
3.6.3	Hypofarynx	149
3.7	Metody vyšetřování hltanu	150
3.7.1	Epifaryngoskopie	150
3.7.2	Vyšetření orofaryngu	151
3.7.3	Vyšetření hypofaryngu	151
3.8	Struktura a funkce tonzil	152
3.8.1	Hyperplazie nosohltanové mandle (<i>vegetationes adenoideae</i>)	153
3.8.2	Hypertrofie patrových tonzil	154
3.9	Záněty hltanu	155
3.9.1	Akutní tonzilitidy	156
3.9.2	Symptomatické angíny	161
3.9.3	Místní komplikace angín	164
3.9.4	Celkové komplikace angín	166
3.9.5	Metatonzilární komplikace	167
3.9.6	Akutní faryngitidy	167
3.9.7	Chronické záněty hltanu	168

3.9.8	Specifické záněty hltanu	169
3.9.9	Ostatní záněty hltanu	169
3.10	Poranění v oblasti dutiny ústní a hltanu.	170
3.10.1	Mechanická poranění.	170
3.10.2	Poranění hmyzem v oblasti rtů a jazyka	171
3.10.3	Poleptání v oblasti dutiny ústní	171
3.10.4	Cizí tělesa	171
3.11	Nádory dutiny ústní a hltanu	172
3.11.1	Vrozené nádory	172
3.11.2	Benigní nádory	172
3.11.3	Maligní nádory	173
3.12	Základy chirurgie hltanu	173
3.12.1	Tonzilektomie.	173
3.13	Klinická anatomie a fyziologie slinných žláz	175
3.13.1	Funkce slinných žláz	176
3.14	Metody vyšetřování slinných žláz	177
3.15	Choroby slinných žláz	178
3.15.1	Odchytky v tvorbě slin	178
3.15.2	Cysty slinných žláz	179
3.15.3	Traumata v oblasti slinných žláz	179
3.15.4	Zánětlivá onemocnění slinných žláz	180
3.15.5	<i>Sialolithiasis</i>	182
3.15.6	Nádory slinných žláz	182
4	Hrtan a průdušnice	183
	<i>Míchaela Máchalová, Gabriela Forstová</i>	
4.1	Poznámky k embryologii hrtanu a průdušnice	183
4.1.1	Larynx	183
4.1.2	Trachea	184
4.2	Klinická anatomie a fyziologie hrtanu a průdušnice	184
4.2.1	Klinická anatomie hrtanu	184
4.2.2	Fyziologie hrtanu	186
4.2.3	Klinická anatomie tracheobronchiálního stromu	187
4.2.4	Fyziologie tracheobronchiálního stromu	187
4.3	Metody vyšetřování hrtanu a průdušnice	188
4.3.1	Odběr anamnézy, zevní vyšetření	188
4.3.2	Laryngoskopie	188
4.3.3	Zobrazovací metody.	189
4.3.4	Bronchoskopie	190
4.4	Vrozené vývojové vady hrtanu a průdušnice	191
4.4.1	<i>Stridor laryngis congenitus</i>	191
4.4.2	Laryngokéla.	192
4.4.3	<i>Diaphragma laryngis</i>	192
4.4.4	Tracheomalacie	193
4.4.5	Stenóza trachey zevním útlakem	193
4.5	Záněty hrtanu a průdušnice.	193

4.5.1	<i>Laryngitis acuta</i>	193
4.5.2	<i>Laryngitis chronica</i>	199
4.5.3	Specifické záněty hrtanu	200
4.6	Nádory hrtanu a průdušnice	200
4.6.1	Benigní nádory	200
4.6.2	Maligní nádory	202
4.7	Poranění hrtanu a průdušnice, aspirace cizích těles	203
4.7.1	Poranění hrtanu a průdušnice	203
4.7.2	Aspirace cizích těles	204
4.8	Poruchy inervace hrtanu	206
4.8.1	Jednostranná obrna hlasivky	206
4.8.2	Oboustranná obrna hlasivky	206
4.9	Dušnost	207
4.9.1	Diferenciální diagnostika dušnosti v dětském věku	207
4.10	Základy chirurgie hrtanu a průdušnice	208
4.10.1	Mikrochirurgie hrtanu	208
4.10.2	Koniotomie, koniopunkce	208
4.10.3	Tracheotomie	208
5	Jícen	210
	<i>Alice Fryčková</i>	
5.1	Poznámky k embryologii jícnu	210
5.2	Klinická anatomie a fyziologie jícnu	211
5.2.1	Anatomie jícnu	211
5.2.2	Fyziologie jícnu	212
5.3	Metody vyšetřování jícnu	212
5.3.1	Zobrazovací vyšetření	212
5.3.2	Ezofagoskopie	213
5.3.3	pH-metrie	213
5.4	Vrozené vývojové vady jícnu	214
5.4.1	Aplazie, stenózy	214
5.4.2	Tracheoezofageální píštěle (TEP)	214
5.4.3	Kongenitální anomálie velkých cév	214
5.4.4	Hiátové hernie	215
5.4.5	Achalázie	215
5.4.6	Zdvojený jícen	215
5.4.7	Brachyezofagus	216
5.5	Záněty jícnu	216
5.5.1	Akutní nespecifická ezofagitida	216
5.5.2	Eozinofilní - alergická ezofagitida	217
5.5.3	Chronická ezofagitida	217
5.5.4	Mykotická ezofagitida	217
5.5.5	Specifické ezofagitidy	218
5.5.6	Stagnační ezofagitida	218
5.5.7	Gastroezofageální reflux (GER)	218

5.5.8	Peptický vřed jícnu	219
5.5.9	Sideropenická dysfagie	220
5.6	Nádory jícnu.	221
5.6.1	Benigní nádory jícnu	221
5.6.2	Maligní nádory jícnu	221
5.7	Poranění jícnu.	222
5.7.1	Poleptání jícnu	222
5.7.2	Cizí tělesa v jícnu	224
5.8	Divertikly jícnu	225
5.8.1	Epifrenické divertikly	226
5.9	Poruchy motility jícnu	226
5.9.1	Spasmy jícnu	226
5.9.2	Achalázie	227
5.9.3	Hypotonie, atonie jícnu	228
5.10	Jícnové varixy	228
5.11	Diferenciální diagnostika poruch polykání	229
6	Zevní krk	231
	<i>Kateřina Sobotková</i>	
6.1	Poznámky k embryologii zevního krku	231
6.2	Klinická anatomie zevního krku	233
6.2.1	Fascie krku	236
6.2.2	Interfasciální prostory	236
6.2.3	Cévy krku	237
6.2.4	Nervy krku	238
6.3	Fyziologie zevního krku	239
6.4	Metody vyšetřování zevního krku	239
6.4.1	Anamnéza	240
6.4.2	Otorinolaryngologické vyšetření	240
6.4.3	Laboratorní vyšetření	240
6.4.4	Vyšetření zobrazovacími metodami	241
6.4.5	Histologické vyšetření	241
6.5	Vrozené vývojové vady zevního krku	242
6.5.1	Anomálie <i>ductus thyreoglossus</i>	242
6.5.2	Anomálie branchiogenního aparátu	243
6.5.3	Dermoidní a epidermoidní cysty, teratomy	246
6.5.4	Muskuloskeletální anomálie	247
6.5.5	Vaskulární anomálie krku	248
6.6	Záněty v oblasti zevního krku	252
6.6.1	Záněty lymfatického systému	252
6.6.2	Zánětlivá onemocnění slinných žláz	263
6.6.3	Zánětlivá onemocnění štítné žlázy	263
6.6.4	Zánětlivá a infekční onemocnění měkkých tkání krku – hluboké krční infekce	263

6.7	Nádory v oblasti zevního krku	265
6.7.1	Benigní nádory v oblasti zevního krku	266
6.7.2	Maligní nádory v oblasti zevního krku	268
6.8	Poranění v oblasti zevního krku	276
6.8.1	Otevřená poranění	276
6.8.2	Uzavřená poranění	277
7	Hlas a řeč	278
	<i>Klára Bartoňková, Dagmar Hošnová</i>	
7.1	Hlas a hlasové ústrojí	278
7.1.1	Anatomie hlasového ústrojí	278
7.1.2	Fyziologie hlasu a hlasového ústrojí	279
7.1.3	Vývoj hlasu	280
7.2	Metody vyšetření hlasu	280
7.2.1	Anamnéza	280
7.2.2	Symptomy onemocnění hlasu	281
7.2.3	ORL vyšetření	281
7.2.4	Akustické vyšetření	282
7.2.5	Vyšetřování hlasotvorných orgánů	282
7.3	Funkční a psychogenní poruchy hlasu	285
7.3.1	Nadužívání nebo špatné užívání hlasu	285
7.3.2	Psychogenní poruchy hlasu	286
7.4	Poruchy hlasu z postižení sliznice a podslizniční hlasivky	290
7.4.1	Záněty hrtanu	290
7.4.2	Organické abnormality způsobené nadužíváním či špatným užíváním hlasu	291
7.4.3	Další lokální léze	294
7.5	Neurogenní příčiny chrapotu	294
7.6	Postižení krikotyroidního kloubu	295
7.7	Řeč a její vývoj	295
7.7.1	Jazykové roviny	297
7.7.2	Fonetika	297
7.8	Logopedická diagnostika	298
7.8.1	Klasifikace metod logopedické diagnostiky	298
7.8.2	Komplexní vyšetření	299
7.9	Druhy narušené komunikační schopnosti	300
7.9.1	Poruchy vývoje řeči	300
7.9.2	Získané organické poruchy řečové komunikace	301
7.9.3	Získaná psychogenní nemluvnost	302
7.9.4	Poruchy zvuku řeči	302
7.9.5	Narušení plynulosti řeči	306
7.9.6	Narušení článkování řeči	308
7.9.7	Poruchy grafické podoby řeči	310
7.9.8	Symptomatické poruchy řeči	310

8 Spánková medicína	311
<i>Martina Ondrová</i>	
8.1 Fyziologie spánku	312
8.1.1 Spánek v dětském věku	312
8.1.2 Řízení spánku.	313
8.1.3 Fáze spánku.	313
8.1.4 Spánek a sekrece hormonů	314
8.1.5 Řízení dýchání ve spánku a probouzecí reakce	314
8.2 Poruchy spánku	314
8.2.1 Insomnie	315
8.2.2 Hypersomnie	315
8.2.3 Parasomnie	315
8.2.4 Abnormální pohyby.	316
8.2.5 Další poruchy spánku.	316
8.3 Poruchy dýchání ve spánku	316
8.3.1 Obstrukční syndrom spánkové apnoe	317
8.3.2 Polysomnografické vyšetření	319
8.3.3 Hodnocení syndromu spánkové apnoe u dětí.	320
8.3.4 Léčba obstrukčního syndromu spánkové apnoe u dětí	322
Doporučená literatura	323
Slovo o autorech	324
Seznam zkratk	326
Rejstřík	329